

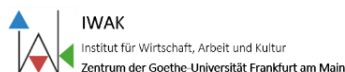
L-IMPATT FUQ TERMINU QASIR TAL-COVID-19 FIL-QASAM TAL-PHS

U MIŻURI TA' APPOĠĠ F'21 STAT MEMBRU TAL-UE

Dan il-proġett huwa ffinanzjat mill-Unjoni Ewropea (Ad-PHS -. VS/2018/0344.)

Dan id-dokument jirrifletti l-opinjoni tal-awturi biss, u l-Kummissjoni Ewropea ma tistax tinzamm responsabbli għal kwalunkwe użu li jista' jsir mill-informazzjoni li tinsab fih.

Introduzzjoni

It-tixrid mgħaġġel tal-pandemija tal-COVID-19 minn Marzu 2020 kellu impatt differenti ħafna fuq is-setturi. Dawk li ntlaqtu l-iktar huma dawk li jipprovdu servizzi li jeħtieġu livelli għoljin ta' prossimità fiżika mal-klijenti u għandhom sehem għoli ta' intrapriżi żgħar jew mikro li ma għandhomx riservi biex jipprovdu kumpens għad-domanda dejjem tonqos għas-servizzi (Pouliakas u Branka 2020). Ħafna drabi, dawn huma setturi li jeħtieġu ħiliet ta' livell medju sa baxx, reklutaġġ fost gruppi li huma esposti b'mod qawwi għall-impatt tal-pandemija tal-COVID-19 kif ukoll juru livelli għoljin ta' xogħol mhux iddikjarat. Minbarra s-setturi tat-turiżmu u l-ospitalità, in-natura tas-servizzi, l-istruttura tal-intrapriżi kif ukoll il-mudelli tal-impjeg¹jingħaqdu flimkien fil-qasam tas-servizzi personali u tad-dar (PHS).

Il-Kummissjoni Ewropea (2012) tiddefinixxi l-PHS bħala “[li jkopru] firxa wiesgħa ta' attivitajiet li jikkontribwixxu għall-benesseri fid-dar tal-familji u l-individwi: kura tat-tfal (“child care”-CC), kura fit-tul (“long term care” - LTC) għall-anzjani u l-persuni b'diżabilità, tindif, klassijiet rimedjali ta' tiswijiet fid-dar, ġardinagġ, appoġġ tal-ICT, eċċ.” Dan juri li l-provvista ta' PHS tgħin lill-anzjani kif ukoll lill-persuni b'diżabilità jkempaw fil-ħajja tagħhom ta' kuljum, toffri lill-familji l-flessibilità ta' kura tat-tfal mhux istituzzjonalizzata u tippermetti l-użu ta' servizzi speċjalizzati (ħafna) ġewwa u madwar id-dar. Barra minn hekk, il-qasam tal-PHS huwa kkunsidrat bħala qasam tal-impjeggi b'potenzjal għoli ta' tkabbir (Baga et al. 2020). Għalhekk, dan ir-rapport janalizza l-passi li ħadu l-gvernijiet madwar l-Ewropa biex jassorbu x-xokkijiet ikkawżati mill-pandemija tal-COVID-19 fuq il-kamp ta' applikazzjoni/il-kwalità tas-servizzi u l-livell ta' impjeg f'setturi ta' PHS differenti. Barra minn hekk, huwa jippreżenta rakkomandazzjonijiet biex ikompli l-iżvilupp tal-qasam tal-PHS fl-Istati Membri tal-UE.

L-analizijiet huma bbażati fuq sejbiet minn riċerka li tesplora l-impatt fuq terminu qasir tal-COVID-19 fuq is-setturi tal-PHS u t-tweġibiet politiċi korrispondenti fl-Awstrija, il-Belġju, il-Bulgarija, ir-Repubblika Ċeka, id-Danimarka, l-Estonja, il-Finlandja, Franza, il-Ġermanja, l-Ungerija, l-Irlanda, l-Italja, il-Lussemburgu, Malta, in-Netherlands, il-Polonja, ir-Rumanija, is-Slovakkja, is-Slovenja, Spanja u l-Iżvezja. Fir-riċerka, ġie applikat approċċ ta' metodi mħallta:

- Sar stħarriġ ta' organizzazzjonijiet tal-PHS, ħaddiema tal-PHS u djar li jużaw il-PHS/jimpjegaw ħaddiema tal-PHS;
- Saret riċerka bbażata biss fuq id-dokumentazzjoni li tiġbor informazzjoni dwar tweġibiet ta' politika għall-effetti tal-COVID-19 f'setturi ta' PHS differenti;
- Saru intervisti ta' esperti f'disa' pajjiżi magħżula.²

---

1 F'din id-dimensjoni biss jew uħud mit-tipi ta' servizzi offruti fil-qasam tal-PHS; ara t-Taqsima 2 li tipprovdi dettalji dwar id-diversità tal-PHS.

2 Ir-riċerka saret fil-proġett Awanz tas-Servizzi Personali u tad-Dar (Ad-PHS), li għaqqad flimkien seba' msieħba: l-Assoċjazzjoni Ewropea tal-Fornituri tas-Servizzi għall-Persuni b'Diżabbiltà (EASPD); il-Federazzjoni Ewropea għas-Servizzi lill-Individwi (EFSI); l-UNI Unjoni Globali Europa (UNI Europa); il-Federazzjoni Ewropea tat-Trejdjunjins fis-settur tal-lkel, l-Agrikolturi u t-Turiżmu u fergħat alleati (EFFAT); Diesis COOP; l-Istitut għall-Ekonomija, ix-Xogħol u l-Kultura (IWAK) u l-Federazzjoni Ewropea tal-Impjeg tal-Familja (EFFE) (see <https://ad-phs.eu/>).

L-impatt tal-Pandemija tal-COVID-19 fuq Organizzazzjonijiet, Utenti u Ħaddiema tal-PHS

Biex jiġu esplorati l-effetti tal-pandemija tal-COVID-19 fuq l-oqsma tal-PHS, gie mniedi stħarriġ f'27 Stat Membru tal-UE. Dan ipprova 215 twegiba minn 15-il pajjiż u gie mwettaq bejn it-23 ta' Settembru u t-23 ta' Novembru 2020. Il-biċċa l-kbira tat-twegibiet ġew minn pajjiżi fejn il-qasam tal-PHS huwa aktar avanzat u l-fornituri tal-PHS huma organizzati tajjeb sabiex ikunu jistgħu jxerrdu l-istħarriġ fin-netwerks magħqudin flimkien tagħhom: l-Italja, il-Belġju, il-Ġermanja, Franza u l-Finlandja. Peress li 50% tat-twegibiet ġew mill-Italja, dawn huma kkunsidrati separatament hawn. Ġeneralment, ma originaw ebda twegibiet minn pajjiżi fejn il-proġett Ad-PHS ma kienx preżenti (pajjiżi b'qasam ta' PHS inqas żviluppat bħall-Kroazja, Ċipru, il-Greċja, il-Latvja u l-Litwanja – bl-eċċezzjoni notevoli tal-Portugall). Minħabba li n-numru ta' twegibiet huwa limitat, l-istħarriġ mhux rappreżentattiv tal-popolazzjoni fil-mira. It-twegibiet għall-istħarriġ ġew arrikkiti u kuntestwalizzati bl-għajnuna ta' għarfien minn intervisti ta' esperti ma' assoċjazzjonijiet tal-PHS (rappreżentazzjonijiet ta' interess ta' impjegaturi u ħaddiema) minn disa' pajjiżi: l-Awstrija, il-Belġju, l-Estonja, il-Finlandja, Franza, il-Ġermanja, l-Irlanda, ir-Rumanija u Spanja.

Filwaqt li ffoka fuq l-ewwel mewġa tal-pandemija tal-COVID-19 (Frar/Marzu-Ġunju 2020), l-istħarriġ esplora:

- L-impatt tal-pandemija fuq dawn l-organizzazzjonijiet, utenti u ħaddiema tal-PHS;
- L-istrategiji applikati minnhom biex ikampaw mal-effetti tal-pandemija;
- L-istrutturi ta' appoġġ disponibbli għalihom.

65% tar-rispondenti rappreżentaw organizzazzjonijiet tal-PHS, 26% tad-djar bħala kemm utenti tal-PHS/impjegaturi ta' ħaddiema tal-PHS u 9% tat-twegibiet fil-kampjun ġew minn ħaddiema tal-PHS.³

Effetti tal-Pandemija tal-COVID-19 fuq l-Attivitajiet ta' Organizzazzjonijiet, Utenti u Ħaddiema tal-PHS

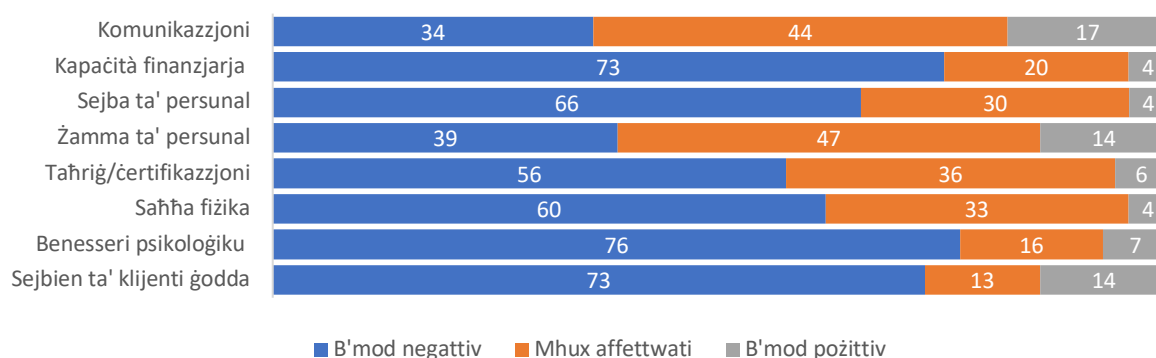
Nofs l-**organizzazzjonijiet tal-PHS** esperjenzaw għeluq tan-negozju totali (26%) jew parzjali (24%) matul l-ewwel perjodu tal-pandemija tal-COVID-19. 44% tar-rispondenti tal-istħarriġ iwwalutaw li l-impatt tal-kriżi fuq id-dħul tagħhom kien qawwi u 39% innutaw influwenza moderata.

---

³ Il-preżentazzjoni li ġejja tar-risultati tal-istħarriġ ma tinkludix twegibiet mill-Italja; għalhekk hija bbażata fuq 108 twegibiet minn 14-il pajjiż. Filwaqt li ddevjaw mill-profilu predominanti tal-organizzazzjonijiet, djar u ħaddiema tal-PHS, ir-rispondenti indikaw li kienu l-aktar qiegħdin jipprovdu jew jużaw servizzi mhux tal-kura (eż. tindif).

Konsegwentement, 73% tar-rispondenti indikaw li l-kapaċità finanzjarja ġenerali tagħhom kienet affettwata b'mod negattiv (Figura 1). Peress li 73% tal-organizzazzjonijiet tal-PHS wiegħbu li kien diffiċli għalihom li jsibu klijenti ġodda, dan huwa indikatur li t-telf tan-negozju kien diffiċli biex jiġi kkompensat. F'pajjiżi differenti, l-imsieħba tal-intervista rrapportaw li l-klijenti tal-PHS kellhom diversi raġunijiet biex jikkancellaw is-servizzi matul il-pandemija: peress li kienu qed iqattgħu aktar ħin id-dar setgħu jagħmlu aktar xogħol fid-dar, kellhom inqas riżorsi finanzjarji disponibbli għalihom jew ħassewhom inkwetati dwar il-gruppi vulnerabbli fid-dar tagħhom. Filwaqt li kien hemm differenzi fl-opinjoni tal-esperti, it-tendenza ġenerali tidher li hija li s-servizzi tal-kura kienu inqas spiss ikkancellati minn servizzi mhux tal-kura, sakemm ma kinux ipprovduti lil gruppi vulnerabbli.

Figura 1: Aspetti tal-provvista ta' PHS affettwati mill-pandemija tal-COVID-19 (Frar-Ġunju 2020): organizzazzjonijiet tal-PHS (f%)

Sors: Stharrig COVID Ad-PHS (2020).

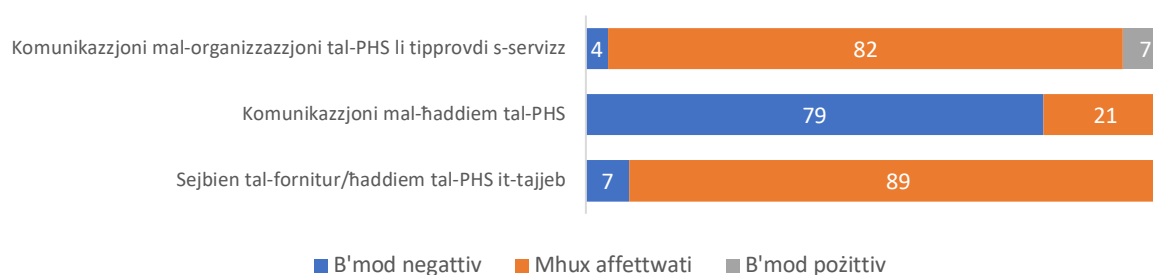
Barra minn hekk, ir-rappreżentanti tal-organizzazzjonijiet tal-PHS wiegħbu li l-benesseri psikoloġiku (76% tar-rispondenti) u s-saħħa fizika (60%) tal-persunal tagħhom ġew affettwati b'mod negattiv, u dan għamilha aktar diffiċli biex jimmaniġġjaw il-provvista kontinwa tas-servizzi. Addizzjonalment, ir-reklutaġġ kellu impatt negattiv (66%) – rilevanti, pereżempju, f'sitwazzjoni fejn il-ħaddiema tas-soltu ma kinux disponibbli minħabba mard jew responsabbiltajiet tal-familja. B'mod interessanti, il-maġġoranza tar-rispondenti indikaw li f'din is-sitwazzjoni l-kommunikazzjoni jew ma gietx affettwata (44%) jew saħansitra giet affettwata b'mod pożittiv (17%). L-esperti intervistati rrapportaw li l-organizzazzjonijiet tal-PHS għamlu sforzi speċjali fil-kommunikazzjoni mal-ħaddiema tal-PHS tagħhom sabiex itaffu l-inċertezza esperjenzata minnhom u joħorgu b'soluzzjonijiet individwali għad-djar u l-ħaddiema tal-PHS biex jiżguraw kontinwità tas-servizzi.

Il-maġġoranza **tad-djar** (68% tar-rispondenti) iddikjaraw li r-riżorsi finanzjarji disponibbli għalihom għax-xiri tal-PHS ma kinux affettwati jew li l-effetti ma tantx kienu notevoli (18%). Id-disponibbiltà tal-fondi għall-PHS kienet affettwata b'mod moderat f'14% tal-każijiet. It-tweġibiet għall-istharrig indikaw, madankollu, li s-servizzi komplew bħas-soltu f'25% tal-każijiet biss. F'39% tal-każijiet, l-organizzazzjoni jew il-ħaddiem tal-PHS ikkancellaw is-servizzi

kompletament u f'14% tal-każijiet, parzjalment. 11% biss tal-familji fl-istħarriġ iddikjaraw li kienu huma li kkanċellaw is-servizzi parzjalment u 11% oħra ddikjaraw li għamlu dan kompletament. Madankollu, l-intervisti ta' esperti kkontradixxew dawn is-sejbiet, u rrapportaw li t-telf ta' negozju u s-sensji fil-qasam tal-PHS irriżultaw prinċipalment mid-domanda dejjem tonqos tal-familji, l-aktar fil-qasam tas-servizzi tal-kura. Għalhekk, l-inkonsistenza x'aktarx tirriżulta mill-fatt li l-kampjun tagħna kien ixaqleb lejn djar li jużaw l-aktar servizzi ta' tindif domestiku.

Fl-opinjoni tal-familji, ħafna mill-aspetti fil-provvista tal-PHS ma ġewx affettwati apparti mill-bidla fil-komunikazzjoni mal-ħaddiem tal-PHS, li kienet predominantement ikklassifikata bħala negattiva (79%) (Figura 2). B'kuntrast ma' dan, il-komunikazzjoni mal-organizzazzjoni tal-PHS marret għall-agħar biss f'9% tal-każijiet u saħansitra tjiebet f'7% tal-każijiet. Jidher li fis-sitwazzjoni ta' incertezza kien iktar faċli għall-organizzazzjonijiet tal-PHS li jirrangaw il-komunikazzjoni tagħhom mal-klijenti u l-ħaddiema tagħhom mill-ġdid u joffrullhom orjentazzjoni.

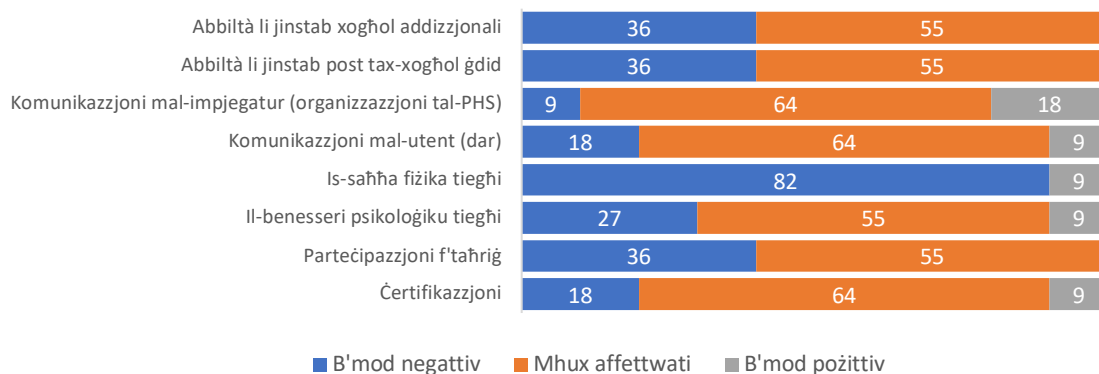
Figura 2: Aspetti tal-provvista tal-PHS affettwati mill-pandemija tal-COVID-19 (Frar-Ġunju 2020): djar (f%)

Sors: Stharriġ COVID Ad-PHS (2020).

46% tal-ħaddiema tal-PHS wiegħbu li d-dħul tagħhom ma nbidel xejn jew ftit li xejn inbidel (9%) matul l-ewwel mewġa tal-pandemija tal-COVID-19. Madankollu, għal 27% tar-rispondenti, is-sitwazzjoni tagħhom inbidlet b'mod moderat u għal 9%, bil-kbir. Meta sarullhom mistoqsijiet dwar il-bidliet fid-dħul tagħhom, 46% tar-rispondenti sostnew li s-sigħat tax-xogħol tagħhom ġew imnaqqa u 9% indikaw li kienu tkeċċew. F'din is-sitwazzjoni ta' incertezza, 36% tal-ħaddiema tal-PHS fl-istħarriġ iddikjaraw li l-abbiltà tagħhom li jsibu xogħol addizzjonali kif ukoll l-abbiltà tagħhom li jsibu post ġdid tax-xogħol ġew affettwati b'mod negattiv (Figura 3). Madankollu, l-ikbar inkwiet tal-ħaddiema tal-PHS kienet is-saħħa fiżika tagħhom peress li 82% tar-rispondenti qalu li l-pandemija tal-COVID-19 kellha impatt negattiv fuqha. L-intervisti indikaw li dan kien relatat mal-istress minħabba d-disponibbiltà limitata ta' tagħmir protettiv personali (PPE) matul l-ewwel ġimgħat tal-pandemija kif ukoll il-ħtieġa li jaħdmu f'ambjent fejn iċ-ċertezzi eżistenti tal-forniment tas-servizz f'daqqa waħda ġew ikkontestati. Barra minn hekk, il-ħaddiema tal-PHS sabuha diffiċli li jkomplu jaħdmu f'sitwazzjoni fejn il-ħajja privata tagħhom kienet ġiet affettwata mill-pandemija tal-COVID-19.

Figura 3: Aspetti tal-provvista ta' PHS affettwati mill-pandemija tal-COVID-19 (Frar-Ġunju 2020): ħaddiema tal-PHS (F%)

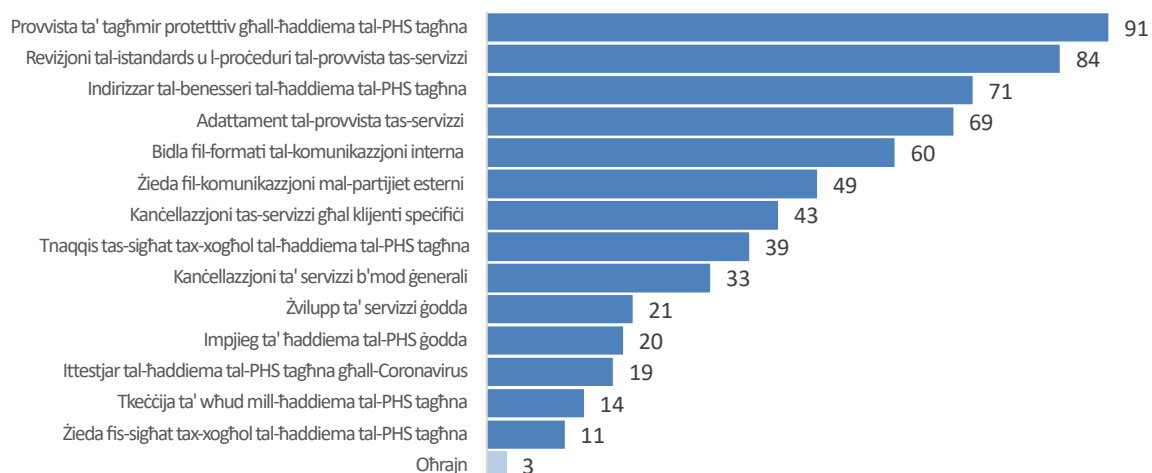

Sors: Stharriġ COVID Ad-PHS (2020).

Strategiji tal-Organizzazzjonijiet, Utenti u Ħaddiema tal-PHS biex Ikampaw mal-Effetti tal-Pandemija tal-COVID-19

Ħafna mill-**organizzazzjonijiet tal-PHS** indikaw li huma pprovdew PPE għall-ħaddiema tal-PHS tagħhom (91%) u rrevedew l-istandards u l-proċeduri tal-forniment tas-servizz (84%) (Figura 4). Dan segwa l-kampanji ta' informazzjoni mnedija f'ħafna pajjiżi, li jsaħħu l-għarfien għal kuntatti ma' gruppi vulnerabbli u li jaderixxu ma' miżuri stretti ta' iġjene. F'konformità mal-istandards il-ġodda għall-forniment tas-servizz, il-frekwenza, it-tul u/jew in-natura tas-servizzi nbidlu (69%). Kemm il-komunikazzjoni interna (60%) kif ukoll il-kuntatti ma' msieħba esterni (49%) kienu oqsma li ġew riveduti. Miżura li spiss kienet imsemmija (71%) kienet tindirizza wkoll il-benesseri tal-ħaddiema tal-PHS. It-twegibiet juru li filwaqt li 39% tal-organizzazzjonijiet tal-PHS naqqsu s-sigħat tax-xogħol tal-persunal tagħhom u 11% zieduhom, deċiżjonijiet aktar permanenti dwar il-persunal ittieħdu inqas ta' spiss: 20% tar-rispondenti wiegħbu ddikjaraw li impjegaw ħaddiema ġodda tal-PHS u 14% keċċew il-persunal tagħhom. Ħafna drabi l-mezzi tas-soltu għar-reklutaġġ tal-persunal ma kinux disponibbli aktar, speċjalment jekk kienu jiddependu fuq l-aċċessibilità tal-awtoritajiet pubbliċi. Fil-Ġermanja, pereżempju, l-organizzazzjonijiet tal-PHS ma setgħux jikkooperaw mal-uffiċċji pubbliċi tal-impjegi għar-reklutaġġ tal-ħaddiema tal-PHS. Fi Spanja, l-uffiċċji tas-sigurtà soċjali involuti fir-registrazzjoni ta' carers privati ma kinux miftuħa, u dan għamilha aktar diffiċli, speċjalment għall-familji ta' persuni anzjani, biex jirreklutaw ħaddiema tal-PHS b'mod uffiċjali.

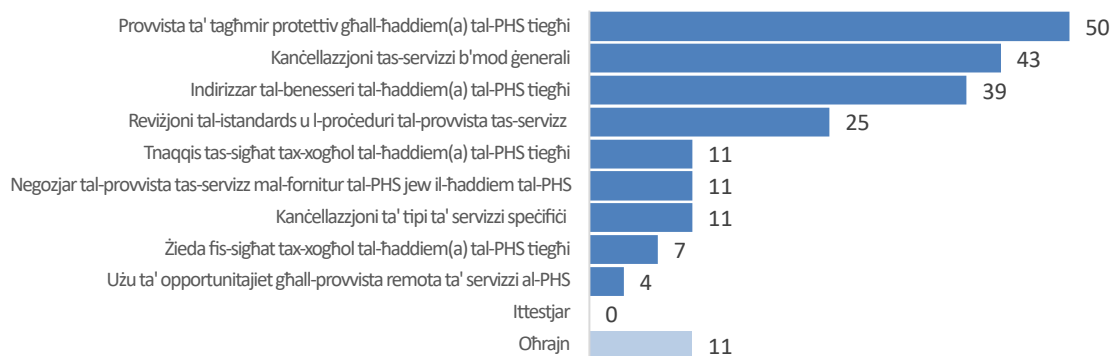
Figura 4: Mizuri mwettqa mill-organizzazzjoni tal-PHS matul il-pandemija tal-COVID-19 (Frar-Ġunju 2020) (f%)

Sors: Stharriġ COVID Ad-PHS (2020).

Il-mizuri ewlenin meħuda mill-unitajiet domestiċi kienu l-provvista ta' PPE għall-ħaddiema tagħhom (50% tar-rispondenti) jew l-indirizzar tal-benesseri tagħhom (39%) (Figura 5). It-twegibiet juru li sehem relattivament żgħir tad-djar iddeċiedew li jirfinaw il-kwistjonijiet tal-provvista tas-servizz (eż. jiddefinixxi mill-ġdid l-istandards għall-provvista tas-servizz jew inaqqsu/iżidu s-siġħat tax-xogħol tal-ħaddiema).

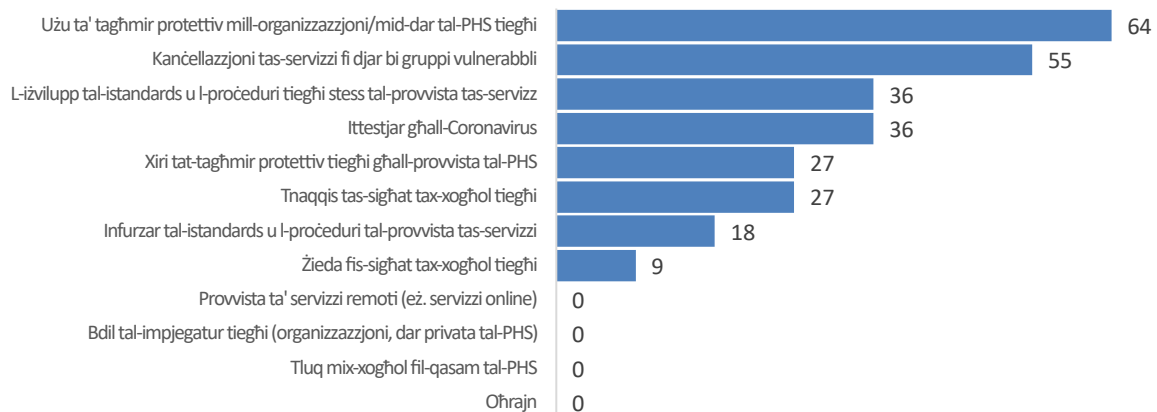
Figura 5: Mizuri mwettqa mid-djar matul il-pandemija tal-COVID-19 (Frar-Ġunju 2020) (f%)

Sors: Stharriġ COVID Ad-PHS (2020).

Fil-każ ta' ħaddiema tal-PHS, l-użu tal-PPE pprovdut mill-impjegatur (64% tar-rispondenti) jew li xtraw huma stess (27%) kienet il-mizura li ttieħdet l-iktar (Figura 6). Madankollu, huma raw li kien meħtieġ li jiġu kkanċellati s-servizzi fid-djar bi gruppi partikolarment vulnerabbli (55%).

Figura 6: Miżuri mwettqa minn ħaddiema tal-PHS matul il-pandemija tal-COVID-19 (Frar-Ġunju 2020) (f%)

Sors: Stharriġ COVID Ad-PHS (2020).

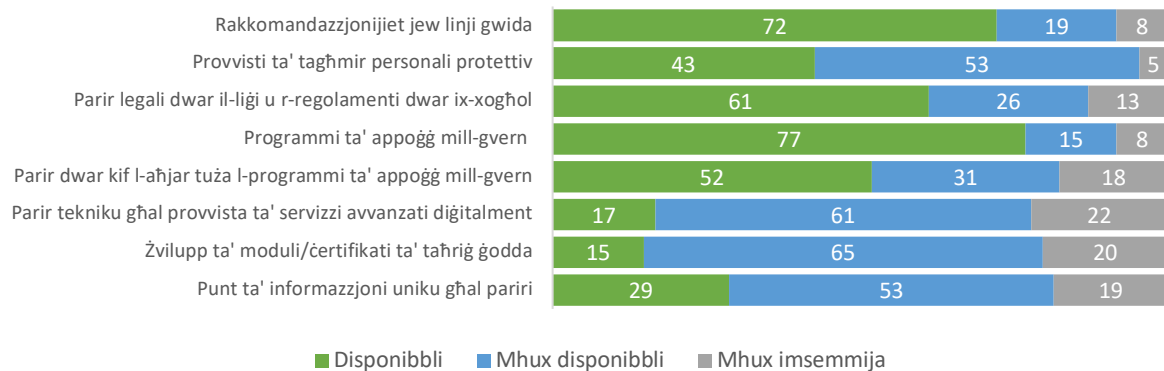
Miżuri ta' Appoġġ u Strutturi Disponibbli għal Organizzazzjonijiet, Utenti u Ħaddiema tal-PHS

It-twegibiet tal-Istati Membri tal-UE għall-pandemija tal-COVID-19 ivarjaw fil-biċċa l-kbira (Taqsima 3). Sabiex niksbu l-ewwel ħarsa ġenerali tal-miżuri ta' appoġġ standard f'oqsma differenti ta' PHS, tlabna lill-partecipanti fl-istħarriġ biex jindikaw jekk miżura ta' appoġġ speċifika kinitx disponibbli jew le (Figura 7). 72% tar-rispondenti indikaw li rakkomandazzjonijiet jew linji gwida kienu disponibbli għalihom, kif ukoll programmi ta' appoġġ mill-gvern (78%). Sehem kemmxejn iżgħar mill-partecipanti indika d-disponibbiltà ta' pariri legali dwar il-liġi u r-regolamenti tax-xogħol (77%) jew pariri dwar kif l-aħjar jużaw il-programmi ta' appoġġ mill-gvern (61%). Kif urew l-intervisti, kwistjonijiet tal-persunal jew applikazzjonijiet għal fondi ta' appoġġ mill-gvern kienu diffiċli biex jiġu solvuti fi żminijiet ta' incertezza ġenerali u l-partijiet kollha fl-oqsma tal-PHS kellhom bżonn konsulenza tajba. F'diversi pajjiżi l-programmi ta' appoġġ adottati għall-organizzazzjonijiet jew għall-ħaddiema tal-PHS għadhom ma wettqux il-wegħda tagħhom li jtaffu l-impatt tal-pandemija, peress li l-fondi għadhom ma ġewx allokatu jew huma soġġetti għal reviżjoni u restituzzjoni potenzjali jekk ma ntnaħqux il-kundizzjonijiet kollha.

Għandu jiġi nnutat li l-provvisti tal-PPE kienu disponibbli għal 43% biss tar-rispondenti. L-imsieħba tal-intervisti fil-pajjiżi kkonfermaw li, speċjalment fil-bidu tal-pandemija tal-COVID-19, kien estremament diffiċli li jiġi akkwistat PPE, minkejja l-fatt li din kienet prekundizzjoni kruċjali biex ikomplu/jerġgħu jibdedu jipprovdu PHS.

Figura 7: Disponibbiltà tal-miżuri ta' appoġġ matul il-pandemija tal-COVID-19 (Frar-Ġunju 2020): organizzazzjonijiet, djar u ħaddiema tal-PHS (f%)

Sors: Stharriġ COVID Ad-PHS (2020).

Huwa importanti li wieħed jinnota li kien hemm differenzi żgħar bejn l-organizzazzjonijiet, il-familji u l-ħaddiema tal-PHS. Il-maġġoranza tal-organizzazzjonijiet tal-PHS indikaw li programmi ta' appoġġ tal-gvern kienu disponibbli (86%) kif ukoll li l-pariri dwar kif l-aħjar jużaw il-programmi setgħu jinkisbu minn sehem oġġla ta' rispondenti (56%). F'sitwazzjoni fejn il-pandemija tal-COVID-19 affettwat il-pedamenti tar-relazzjoni ta' impjeg (eż. xogħol ta' żmien qasir, remunerazzjoni relatata mal-kwarantana), 70% tar-rispondenti kellhom aċċess għal parir legali dwar il-liġi u r-regolamenti tax-xogħol. Barra minn hekk, 80% tar-rispondenti setgħu jiddependu fuq rakkomandazzjoni jew linji gwida għall-ġoti ta' PHS. Dan juri li l-organizzazzjonijiet tal-PHS kellhom kapaċità oġġla biex jakkwistaw informazzjoni dwar il-miżuri ta' appoġġ disponibbli milli, pereżempju, djar li jimpjegaw ħaddiema tal-PHS. Barra minn hekk, ħafna mill-istrumenti ġew iddisinjati madwar relazzjoni ta' impjeg formali ma' organizzazzjoni tal-PHS u ġew amministrati permezz tagħhom u, għalhekk, kienu aktar inklinati li jimpenjaw ruħhom mad-disponibbiltà ta' opportunitajiet differenti għal appoġġ.

L-imsieħba tal-intervista tagħna saħqu li kienet sfida kbira għal kulhadd li tinkiseb ħarsa ġenerali lejn is-sitwazzjoni taħt kundizzjonijiet li jinbidlu kontinwament għal kulhadd. Kif indikat mir-rispondenti tal-istħarriġ, għal 53% ma kienx disponibbli punt wieħed ta' informazzjoni għal parir (Figura 7). **Għall-organizzazzjonijiet tal-PHS**, l-ewwel sors ta' informazzjoni għall-immanigġjar tal-pandemija tal-COVID-19 kienu l-awtoritajiet pubbliċi (49% tar-rispondenti) u l-assoċjazzjonijiet tal-fornituri tal-PHS (35%). Barra minn hekk, 25% tad-djar bħala utenti tal-PHS u, f'xi każijiet, l-impjegaturi tal-PHS ikkonsultaw l-informazzjoni pprovduta mill-awtoritajiet pubbliċi l-ewwel, iżda l-maġġoranza (64%) iddikjaraw esplicitament li la l-awtoritajiet pubbliċi, la l-assoċjazzjonijiet tal-fornituri tal-PHS u lanqas it-trejdjunjins ma servew bħala l-ewwel sors ta' informazzjoni għalihom. **Il-ħaddiema tal-PHS** prinċipalment ikkonsultaw l-informazzjoni pprovduta mill-assoċjazzjoni tal-fornituri tal-PHS (36%) jew l-awtoritajiet pubbliċi (27%) l-ewwel.

L-organizzazzjonijiet, il-familji u l-ħaddiema tal-PHS ievalutaw ir-rispons tal-awtoritajiet għall-COVID-19 prinċipalment bħala dgħajjef (34%) jew medju (31%) (Figura 8), filwaqt li 29% kienu sodisfatti bl-azzjonijiet tal-awtoritajiet.

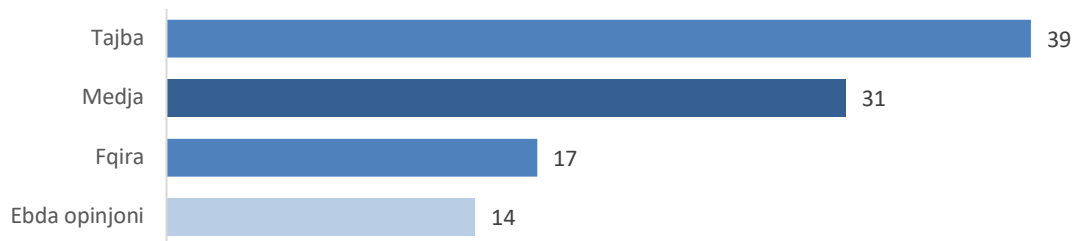
Figura 8: Valutazzjoni tat-twegiba tal-awtoritajiet għall-pandemija tal-COVID-19 (Frar-Ġunju 2020): Organizzazzjonijiet, djar u ħaddiema tal-PHS (f%)

Sors: Stharrig COVID Ad-PHS (2020).

Is-sitwazzjoni kienet pjuttost l-oppożitt għall-valutazzjoni tal-azzjonijiet tal-assoċjazzjonijiet tal-PHS matul il-pandemija tal-COVID-19 – 38.9% tar-rispondenti kklassifikawha bħala tajba, 30.6% bħala medja u 16.7% biss bħala fqira (Figura 9).

Figura 9: Valutazzjoni tat-twegiba tal-assoċjazzjoni għall-pandemija tal-COVID-19 (Frar-Ġunju 2020): Organizzazzjonijiet, djar, ħaddiema tal-PHS (f%)

Sors: Stharrig COVID Ad-PHS (2020).

Organizzazzjonijiet, Djar u Ħaddiema tal-PHS matul il-Pandemija tal-COVID-19 fl-Italja

Billi ħafna mit-twegibiet mill-Italja originaw minn djar li jużaw PHS jew li jimpjegaw ħaddiema tal-PHS (92%), huwa possibbli li l-effetti tal-pandemija COVID-19 fuq dak il-grupp biss jiġu deskritti f'aktar dettall. 47% tad-djar iddikjaraw li pprovdew PPE għall-ħaddiema tal-PHS tagħhom fl-ewwel xhur tal-kriżi (Frar-Ġunju 2020). Barra minn hekk, 37% indirizzaw il-benesseri tal-ħaddiema tal-PHS tagħhom u 36% irrevdew l-istandards u l-proċeduri tal-provvista tas-servizz. Dan jindika li l-familji kienu qed jippruvaw iżommu s-servizzi għaddejnin. Madankollu, jeħtieġ li jiġi kkunsidrat li għal xi djar kellha tkun diffiċli, peress li 14% esperjenzaw tnaqqis qawwi u 29% tnaqqis moderat tar-rizorsi disponibbli għalihom.

Konsegwentement, 18% tal-familji Taljani fl-istħarriġ ikkanċellaw is-servizzi tal-PHS għal kollox u 16% parzjalment. Fost il-miżuri ta' appoġġ fil-qasam tal-PHS, l-organizzazzjonijiet, id-djar u l-ħaddiema tal-PHS indikaw li kienu disponibbli rakkomandazzjonijiet u linji gwida (65% tar-rispondenti), programmi ta' appoġġ mill-gvern (44%) u pariri legali dwar il-liġi u r-regolamenti tax-xogħol (43%). Madankollu, 45% iddikjaraw li l-pariri dwar kif l-aħjar jużaw il-programmi ta' appoġġ mill-gvern ma kinux disponibbli. Barra minn hekk, 65% iddikjaraw li l-provvisti tal-PPE kienu neqsin. F'din is-sitwazzjoni, 46% tar-rispondenti Taljani kollha evalwaw it-tweġiba tal-awtoritajiet bħala dgħajfa u 20% bħala medja, filwaqt li 23% biss iddikjaraw li kienet tajba. Il-valutazzjoni tat-tweġiba tal-assoċjazzjonijiet tal-PHS kienet iktar favorevoli, fejn 34% tal-partecipanti fl-istħarriġ indikaw li kienet tajba u 22% ikklassifikawha bħala medja.

Miżuri ta' Appoġġ Disponibbli għall-Qasam tal-PHS waqt il-Pandemija tal-COVID-19

Matul il-pandemija tal-COVID-19, l-Istati Membri tal-UE żviluppaw tweġibiet differenti ħafna għall-qasam tal-PHS, anke jekk kienu qed isegwu l-istess għanijiet: li jstabilizzaw il-provvista tal-PHS għal gruppi ta' utenti differenti kif ukoll iżommu l-PHS bħala dominju li joffri opportunitajiet ta' negozju għal varjetà kbira ta' fornituri u impjeg lil għadd kbir ta' ħaddiema tal-PHS. Biex nibdew, se nipprezentaw ħarsa ġenerali wiesgħa tal-isfidi u l-approċċi ewlenin fil-qasam tas-sistema tal-kura soċjali li jippermettu lil gruppi vulnerabbli u/jew dipendenti jibqgħu fi djarhom. Sussegwentement, aħna nagħtu eżempji tal-miżuri ta' appoġġ li ndirizzaw il-kontinwità tal-attivitajiet tan-negozju u l-impjegi fil-qasam tal-PHS.

PHS bħala Parti mis-Sistema tal-Kura Soċjali

Ir-riċerka bbażata biss fuq id-dokumentazzjoni tal-provvista tal-PHS fis-sistemi tal-kura soċjali ta' 21 Stat Membru tal-UE żvelat li l-entitajiet li jorganizzaw, jipprovdu u jiffinanzjaw il-PHS għal gruppi vulnerabbli kienu konxji tal-ħtieġa li jsostnu dawn is-servizzi. Il-miżuri ta' appoġġ indirizzaw il-muniċipalitajiet, l-organizzazzjonijiet tal-PHS u l-ħaddiema (tejbu r-reżiljenza tagħhom) jew l-utenti (ippermettulhom ikampaw mal-isfidi partikolari li jirriżultaw mill-pandemija tal-COVID-19) tal-PHS. Dawn l-eżempji magħżula juru l-approċċi differenti applikati f'diversi Stati Membri tal-UE:

- F'pajjiżi fejn il-kura soċjali hija organizzata mill-**muniċipalitajiet**, il-gvern ċentrali żied il-limitu għall-infiq muniċipali relatat mal-COVID-19 jew alloka finanzjament addizzjonali lill-muniċipalitajiet sabiex ikunu jistgħu jikkompensaw l-ispejjeż addizzjonali matul il-pandemija (eż. fid-Danimarka u l-Estonja). Il-Gvern ta' Spanja waqqaf fond ta' €300 miljun biex ikopri l-ħtiġijiet relatati mal-COVID-19 fil-provvista tas-servizz soċjali. Fil-Bulgarija, il-kamp ta' applikazzjoni tas-servizzi pprovduti mill-proġett

iffinanzjat mill-FSE “Kura tal-patroċinju għall-adulti” gie estiż biex jinkludi l-konsenja ta’ ikel, mediċini u oġġetti essenzjali oħra lill-anzjani speċjalment f’żoni remoti;

- Fil-Ġermanja, l-**organizzazzjonijiet tal-PHS** li regolarment jipprovdu servizzi ta’ kura soċjali lill-persuni li jirċievuhom u allowance ta’ €125 mill-assigurazzjoni tal-kura tagħhom setgħu jitolbu r-remunerazzjoni ta’ dawn is-servizzi mill-assigurazzjoni tal-kura anke jekk is-servizzi kienu ġew sospiżi;
- Fi Franza, gie deciż li l-**ħaddiema** li jipprovdu servizzi ta’ kura soċjali fid-dar għandhom jirċievu bonus sugġett għall-ammonti speċifikati mill-awtoritajiet lokali. Madankollu, l-impenn politiku għadu ma mmaterjalizzax għall-ħaddiema kollha peress li l-bonus mogħti jvarja sostanzjalment bejn ir-reġjuni;
- Fil-Polonja, l-allowance disponibbli għal **persuni b’diżabilità** biex jimpjegaw persuna li tipprovdi appoġġ gie miżjud; fil-Ġermanja l-iskadenza għall-infiq tal-allowances għall-kura personali għal servizzi ta’ kura soċjali giet estiża.

Mal-bidu tal-pandemija tal-COVID-19, il-muniċipalitajiet raw il-ħtieġa li jimmodifikaw is-servizzi eżistenti tagħhom u joffru tipi ta’ servizzi ġodda. Pereżempju, iż-żjarat fid-dar ġew sostitwiti b’telefonati jew żjarat virtwali biex jiċċekkjaw il-benesseri tal-klijenti u jnaqqsu s-solitudni tagħhom (eż. id-Danimarka) jew isibu modi kif jinvolvu lill-familja u l-komunità fil-forom ta’ provvista ta’ servizzi organizzati mill-ġdid (eż. l-Italja). Ir-restrizzjonijiet fuq il-kuntatti personali wasslu lill-muniċipalitajiet biex jirrangaw mill-ġdid il-kanali ta’ komunikazzjoni tagħhom bħal f’Bukarest, fejn infetħet linja tat-telefon speċjali fejn anzjani li ma setgħux jiddependu fuq struttura ta’ appoġġ setgħu jitolbu għajnuna f’affarijiet bħal tisjir, iġjene personali jew amministrazzjoni ta’ mediċina. Fil-Ġermanja, l-assigurazzjoni tal-kura qablet esplicitament li tirrimunera servizzi alternattivi (eż. ix-xiri ta’ ikel jew telefonati minflok servizzi ta’ kura diretta) ipprovdu minn persuni b’livelli aktar baxxi ta’ kwalifiki relatati mal-kura jew persuni fil-viċinat li jagħtu għajnuna.

Dawn ir-reazzjonijiet flessibbli għall-isfidi relatati mal-pandemija tal-COVID-19 ippruvaw iżommu l-istrutturi tal-provvediment tal-kura soċjali fis-sistema tal-kura soċjali. Fil-maġġoranza tal-pajjiżi, madankollu, ir-restrizzjonijiet kienu għadhom estensivi u l-attivitajiet ta’ kura tad-dar mhux essenzjali ġew posposti, speċjalment għal persuni li setgħu jiddependu fuq in-netwerks soċjali tagħhom stess. F’Malta, pereżempju, servizzi ta’ terapija okkupazzjonali, komunità u xogħol soċjali għal individwi b’kapaċitajiet differenti kienu offruti biss f’każijiet fejn kienu meqjusa urgenti u essenzjali. Fil-biċċa l-kbira, dan kien relatat mad-disponibbiltà immedjata tal-PPE billi f’ħafna pajjiżi l-ħtiġijiet ta’ sptarijiet jew djar tal-anzjani kienu prijoritizzati. Fis-Slovenja, pereżempju, il-Kunsill Nazzjonali tal-Organizzazzjonijiet tad-Diżabilità tas-Slovenja speċifikament talab lill-awtoritajiet biex jinkludu persuni vulnerabbli b’diżabilità fost il-gruppi ta’ prijorità għat-twassil tal-PPE, u enfasizzaw id-dipendenza tas-servizzi tal-kura soċjali fuq tali tagħmir.

Barra minn hekk, il-proċessi stabbiliti ta’ provvista ta’ servizzi nbidlu sabiex jiproteġu lill-ħaddiema tal-PHS: fin-Netherlands, ġew imwaqqfin “timijiet Corona” speċjali li jipprovdu kura biss lil pazjenti tal-COVID-19; fis-Slovakkja, il-ħin tax-xogħol tqassar jew inbidel il-ħin tal-pawżi sabiex jiġu mminimizzati l-kuntatti fost il-ħaddiema tal-PHS.

Fil-pajjiżi b'regoli ta' lockdown stretti ħafna, il-persunal tal-PHS kienu kkunsidrati bħala ħaddiema ewlenin u ngħataw mobilità estiża. Fi Spanja, l-Artikolu 7 tad-Digriet Irjali 463/2020 tahom il-mobilità neċessarja u d-dritt li jidhlu fid-djar tal-klijenti tagħhom. Fl-Italja wkoll, il-ħaddiema tal-PHS setgħu jkomplu jaħdmu, anke jekk il-Gvern issuġġerixxa li tiġi sospiża l-attività sakemm ma kienx hemm ċirkostanzi eċċezzjonali li jagħmlu dan neċessarju. Madankollu, dan qajjem mistoqsijiet dwar taħt liema kundizzjonijiet is-servizzi li ma jistgħux jiġu pprovduti jiġu rimunerati. Dan kien jiddependi fuq ir-regoli ġenerali għal-liv minħabba mard, li nbidlu f'diversi pajjiżi (eż. id-Danimarka u l-Estonja) u, fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, offrew aċċess aktar ġeneruż għall-benefiċċji tal-mard. Fl-Italja, il-ħaddiema domestiċi kienu intitolati għal allowance għall-iżolament fid-dar jew l-isptar permezz tal-fond tal-kura tas-saħħa Casacolf fil-każ li jimirdu bil-COVID-19. Fil-Lussemburgu wkoll, il-provvista tal-PHS fid-djar privati kienet regolata speċifikament, fejn gie ddikjarat li l-persunal ma setax jirrifjuta x-xogħol sakemm ma jkollux ċertifikat mediku. Kien biss f'każijiet fejn membru tal-familja kien infettat bil-COVID-19 li kellhom eżenzjoni mix-xogħol u kienu intitolati għal remunerazzjoni għal servizzi kkancellati.

Il-ħaddiema li jgħixu fid-djar kienu jikkostitwixxu każ speċifiku fil-qasam tal-PHS bħala tilwim minħabba li kienu influwenzati ħafna mir-restrizzjonijiet fuq il-mobilità transnazzjonali. Fl-Awstrija, fejn il-biċċa l-kbira tal-carers li jgħixu fid-djar ġejjin mir-Rumanija, il-Bulgarija u l-Kroazja, il-gvern ċentrali ħareġ bonus ta' darba mingħajr taxxa ta' 500 Euro lil dawk li estendew ix-xiftijiet tagħhom għal mill-inqas erba' ġimgħat. Barra minn hekk, ġew organizzati ferroviji u titjiriet speċjali biex il-carers ikunu jistgħu jevitaw ir-restrizzjonijiet ġenerali tal-ivvjagġar. Matul il-pandemija tal-COVID-19, il-kundizzjonijiet tal-carers li jgħixu fid-djar (kemm formali kif ukoll informali) marru għall-aġħar, hekk kif il-membri tal-familja naqqsu ż-żjarat tagħhom fid-djar tal-anzjani. Barra minn hekk, carers migranti li jgħixu fid-djar kienu inqas protetti minn tkeċċijiet (eż. fil-Polonja) u t-tnaqqis arbitrarju tal-pagi. Fin-Netherlands, l-unjoni FNV irrapprezentathom f'tilwimiet tax-xogħol, u ssuġġeriet li jiġi stabbilit fond ta' emerġenza li minnu jhallsu lil dawk li kienu tilfu l-qligħ tagħhom. Fl-Italja, Digriet Interdipartimentali maħruġ f'Mejju 2020 ta immunità lill-impjegaturi li rreġistraw il-ħaddiema domestiċi mhux iddikjarati tagħhom u lil ħaddiema domestiċi li kienu ilhom jaħdmu l-Italja minn qabel il-31 ta' Ottubru 2019 billi ħarġilhom permessi ta' residenza temporanji.

Modifika ta' Strumenti tal-PHS bħala Mezz ta' Appoġġ għall-Provvista ta' PHS

F'pajjiżi fejn jeżistu strumenti biex jappoġġjaw l-użu u l-provvista ta' PHS, dawn ġew modifikati biex tiġi żgurata l-kontinwità ta' attivitajiet tan-negozju u impjeg fil-qasam tal-PHS. Dawn kienu jew iddisinjati biex jagħtu spinta lid-domanda għall-PHS jew inkella – aktar spiss – maħluqa biex itaffu l-effetti tad-domanda li qed tonqos għall-PHS:⁴

---

4 Huwa possibbli li tiġi pprezentata biss għażla ta' miżuri bħal dawn hawnhekk biex tintwera l-firxa ta' approċċi adottati mill-Istati Membri tal-UE.

- **In-naħa tad-domanda:**

- Fil-Lussemburgu, l-allowance massima tat-taxxa ta' somma f'daqqa għall-impjeg ta' haddiema domestiċi żdiedet temporanjament minn €5,400 għal €6,750;
- Fl-Italja, il-persuni li kellhom tfal taħt it-12-il sena u li ma ħadux 15-il jum liv imħallas irċevew vawċer ta' €600 għal servizzi ta' kura tat-tfal;
- Fil-Belġju, il-validità tal-vawċers tas-servizzi, l-istrument ewlieni ta' appoġġ finanzjarju biex tinduċi d-domanda għall-PHS, ġiet estiża bi tliet xhur;
- Fi Brussell, il-Belġju, is-sussidju reġjonali għall-vawċers tas-servizz żdied b'€2 fis-siegħa minn €14.60 għal €16.60 bejn it-18 ta' Marzu u t-30 ta' Ġunju 2020. Dan l-appoġġ addizzjonali kien maħsub biex jipprovdi kumpens għal PPE addizzjonali;

–

- **In-naħa tal-provvista:**

- Fir-Reġjun ta' Brussell ġie introdott indennizz gross ta' €2.5 fis-siegħa ta' qgħad temporanju. Dan kien maħsub sabiex jiggarantixxi dħul ta' sostituzzjoni ta' 95% tas-salarju regolari tal-ħaddiem tal-PHS li fl-14-il xahar preċedenti kien ħadem mill-inqas siegħa fir-Reġjun ta' Brussell mal-impjegatur kurrenti tiegħu. Il-Gvern ta' Walloon iddedika €8.6 miljun addizzjonali sabiex jiggarantixxi l-pagi sħaħ ta' 40,000 haddiema tal-PHS addizzjonali;
- Fi Spanja, il-ħaddiema domestiċi ngħataw 70% tas-salarju tagħhom, sakemm setgħu jagħtu prova li l-impjegati tagħhom kienu mitlufa jew sospizi. Minn Marzu sa Settembru 2020, il-gvern Spanjol ta aktar minn 23,000 sussidju bħal dawn lil haddiema domestiċi;
- Fl-Italja, il-ħaddiema domestiċi li ma kinux jgħixu fid-dar tal-impjegatur tagħhom u li l-kuntratt(i) tax-xogħol tagħhom kienu jammontaw għal aktar minn għaxar sigħat fil-gimġha, irċevew appoġġ ta' €500 f'April u Mejju 2020.

Fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi, kienu disponibbli krediti kummerċjali, eżenzjonijiet mit-taxxa jew skemi ġenerali ta' appoġġ għall-kumpaniji (eż. il-Fond ta' Solidarjetà Franciż għal organizzazzjonijiet b'fatturat ta' inqas minn €1 miljun li sofrew aktar minn 50% tat-telf tad-dħul). Anki jekk l-iskemi ta' appoġġ kienu diversi u kienu aċċessibbli wkoll għal mikrointraprizi jew freelancers, ħafna minnhom ma kinux iddisinjati għall-qasam tal-PHS u, pereżempju, ma kkunsidrawx l-ispeċifitàjiet tal-qasam. L-iskema Ġermaniża ta' appoġġ għal emergenza, pereżempju, tista' tintuża biex tkopri l-ispejjeż operattivi (eż. il-kera tal-uffiċċju), iżda mhux il-persunal. Madankollu, l-organizzazzjonijiet tal-PHS irrappurtaw li peress li l-provvista tas-servizz issir fid-djar, ħafna mill-ispejjeż tagħhom huma relatati mal-persunal. Fl-Awstrija, għajjnuna ta' emergenza ta' €2,000 kienet disponibbli għall-carers li jgħixu fid-djar u li jaħdmu għal rashom. Madankollu, peress li ħafna minnhom huma rreġistrati f'pajjiżhom u ma għandhomx kont bankarju Awstrijak, huma ma kkwalifikawx għall-appoġġ.

Rakkomandazzjonijiet ta' Politika għal Appoġġ għall-Iżvilupp tal-Qasam tal-PHS

Il-pandemija tal-COVID-19 ħolqot sfida serja għall-qasam tal-PHS: din uriet li hemm bżonn urġenti għal azzjoni politika biex tappoġġja r-reżiljenza tagħha taħt kundizzjonijiet li qed jinbidlu. Dan jikkonċerna speċjalment is-servizzi tal-kura li huma pprovdu fis-sistema tal-kura fit-tul (“long-term care” - LTC). Id-dipendenza ta' diversi utenti tal-PHS fuq il-provvista ta' servizzi affidabbli turi l-ħtieġa li tiġi rikonoxxuta l-importanza tal-PHS u li jiġi indirizzat b'mod esplicitu l-iżvilupp ulterjuri ta' dan il-qasam f'riformi kontinwi jew ipplanati ta' LTC. Huwa meħtieġ li jiġu solvuti l-mistoqsijiet relatati mal-finanzjament u ċ-ċirku tal-benefiċjarji tal-PHS kif ukoll il-profilu tal-ħiliet u l-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-ħaddiema tal-PHS.

L-approċċi riveduti fil-provvista tal-PHS matul il-pandemija tal-COVID-19 jiżvelaw l-isfidi li ġejjin li għandhom jiġu indirizzati fl-Istati Membri tal-UE fi ħdan il-qafas akbar tal-finanzjament u r-responsabbiltajiet tal-PHS:

- L-organizzazzjoni tal-provvista tal-PHS: huwa meħtieġ li jinstabu modi kif il-PHS jiġu organizzati mill-ġdid fis-sistema tal-kura soċjali sabiex il-familji jew il-komunitajiet lokali jkunu aktar involuti. Peress li dan jinvolvi l-valutazzjoni ta' sitwazzjonijiet ta' urġenza u/jew kumplessità partikolari inklużi diversi atturi, mhuwiex biżżejjed li jitwaqqfu pjattaformi diġitali għall-provvista ta' servizz. Pjuttost, jeħtieġ li jiġi kkunsidrat kif għandhom jingħaqdu offerti differenti u jiġi organizzat mill-ġdid il-fluss ta' informazzjoni. Barra minn hekk, ir-relazzjonijiet bejn diversi atturi u r-responsabbiltajiet tagħhom jeħtieġ li jiġu definiti mill-ġdid;
- Id-domanda għal PHS: bħala riżultat tas-sospensjoni b'mod speċjali tas-servizzi tal-kura soċjali għal gruppi vulnerabbli għal perjodu ta' żmien itwal, giet akkumulata ħtieġa għall-PHS. Madankollu, billi l-kapaċitajiet finanzjarji tal-klijenti naqsu f'ħafna każijiet, din il-ħtieġa għal PHS ma tistax timmaterjalizza bħala domanda għal PHS mingħajr strumenti ta' appoġġ immirati. Din il-kwistjoni hija partikolarment pertinenti minħabba li l-pandemija tal-COVID-19 aggravat in-nuqqasijiet pre-eżistenti fil-provvista u l-finanzjament tal-PHS. Barra minn hekk, l-istrumenti għall-appoġġ tad-domanda għall-PHS jeħtieġ li jiġu riveduti u estiżi sabiex tiġi evitata l-estensjoni ta' xogħol mhux iddikjarat fil-qasam tal-PHS f'sitwazzjoni fejn is-servizzi ddikjarati mhumiex affordabbli jew disponibbli faċilment;
- Il-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-ħaddiema tal-PHS: f'diversi pajjiżi, il-prevalenza ta' xogħol mhux iddikjarat fil-qasam tal-PHS fissret li l-maġġoranza tal-ħaddiema tal-PHS ma kellhomx aċċess għall-istrumenti ta' appoġġ tal-gvern, li aggrava l-kundizzjonijiet tax-xogħol u s-sitwazzjoni ekonomika tagħhom. Matul l-ewwel fażi tal-pandemija tal-COVID-19, anke l-ħaddiema rreġistrati tal-PHS esperjenzaw livelli estremament għoljin ta' incertezza inizjali fil-forniment tas-servizz, tibdil fil-kundizzjonijiet tal-qafas għall-forniment tas-servizz u inkwiet dwar is-sigurtà tax-xogħol kemm fir-rigward tagħhom infushom kif ukoll tal-klijenti. Partijiet interessati minn Stati Membri differenti tal-UE rrappurtaw li dan kellu x'jaqsam mal-perċezzjoni ġenerali li l-qasam tal-PHS kien sekondarju għall-kura tas-saħħa u l-LTC. Dawn ir-rapporti juru li huwa neċessarju li jiġi rikonoxxut li l-qasam tal-PHS huwa ugwalment importanti peress li huwa pilastru ta' appoġġ essenzjali fis-sistemi akbar ta' kura tas-saħħa u provvista ta' LTC.

Minkejja s-sitwazzjoni diffiċli li tirriżulta mill-pandemija tal-COVID-19, il-qasam tal-PHS wera reżiljenza permezz tat-tweġibiet tiegħu għall-kriżi. Filwaqt li għelbu diversi sfidi, il-partijiet interessati tal-PHS urew dedikazzjoni, kreattività u kapaċità li jagħmlu progress, u b'hekk urew il-potenzjal ta' innovazzjoni inerenti għall-qasam tal-PHS. Dan huwa ż-żmien biex nagħmlu użu minn dawn l-impulsi sabiex nappoġġjaw il-provvista ta' PHS aċċessibbli faċilment u affordabbli.

Referenzi

Baga, Enikö/Cylus, Rachel/Rand, Sigrid (2020): Personal and Household Services (PHS): Policies and Instruments: State of Play in the 21 EU Member States, February 2020, disponibbli online fuq <https://ad-phs.eu/personal-and-household-services/> (aċċessat l-aħħar fl-10.08.2020).

European Commission (Kummissjoni Ewropea) (2012): COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT on exploiting the employment potential of the personal and household services. Accompanying the document COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Towards a job-rich recovery /* SWD/2012/0095 final */, disponibbli online <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52012SC0095&from=RO> (aċċessat l-aħħar fl-10.08.2020).

Pouliakas, Konstantinos/Branka, Jiri (2020): EU Jobs at Highest Risk of Covid-19 Social Distancing: Will the Pandemic Exacerbate Labour Market Divide?. IZA Discussion Paper No. 13281, disponibbli online fuq <https://ssrn.com/abstract=3608530> (aċċessat l-aħħar fl-24.07.2020).